LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL MOKYTOJO PROFESIJOS KOMPETENCIJOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2007 m. sausio 15 d. Nr. ISAK-54
Vilnius

Vadovaudamasi Valstybinės pedagogų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo pertvarkos programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 468 (Žin., 2006, Nr. 60-2139), 1.2 punktu,

t v i r t i n u Mokytojo profesijos kompetencijos aprašą (pridedama)

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRĖ ROMA ŽAKAITIENĖ

_____

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro 2007 m. sausio 15 d. įsakymu
Nr. ISAK-54

MOKYTOJO PROFESIJOS KOMPETENCIJOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja mokytojo profesinės veiklos pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio, atitinkamas specialiojo ugdymo, profesinio mokymo, neformaliojo vaikų švietimo programas kompetencijų grupes, kompetencijas, gebėjimus.

2. Aprašo paskirtis – nustatyti vienodus mokytojų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo kriterijus, reikalingus profesinėje veikloje.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

Bendrakultūrinė kompetencija – žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos ir kitos asmeninės savybės, sąlygojančios sėkmingą žmogaus veiklą konkrečioje(-iose) kultūroje(-ose).

Profesinės kompetencijos – mokytojo žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai ir kitos asmeninės savybės, reikalingos sėkmingai bendrajai ugdymo veiklai, jos nespecifikuojant pagal ugdymo turinio koncentrus/sritis.

Bendrosios kompetencijos – žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai, kitos asmeninės savybės, reikalingos mokytojo veiklai ir galimos perkelti iš vienos rūšies veiklos į kitą.

Specialiosios kompetencijos – mokytojo žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai ir kitos asmeninės savybės, sąlygojančios sėkmingą jo veiklą konkrečiame ugdymo turinio koncentre/srityje.

Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853) vartojamas sąvokas.

4. Mokytojo profesijos kompetencijos apima bendrakultūrinę, profesines, bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas.

II. MOKYTOJO BENDRAKULTŪRINĖ KOMPETENCIJA

5. Mokytojo bendrakultūrinę kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

5.1. saugoti ir plėtoti daugialypę, tautinių mažumų patirtimi praturtintą Lietuvos kultūrą;

5.2. dalyvauti kuriant pilietinę visuomenę: suvokti švietimo demokratizavimo, decentralizavimo procesus, paaiškinti šalies konstitucinės demokratijos teoriją ir praktiką, skatinti ir palaikyti teisinių normų laikymąsi;

5.3. gerbti ugdytinių socialinį, kultūrinį, kalbinį ir etninį tapatumą;

5.4. vadovautis šiuolaikine švietimo paskirties samprata: kurti informacinę ir žinių visuomenę;

5.5. integruoti pasaulio istorijos, geografijos, kultūros žinias vertinant Europos Sąjungos šalių kultūrų įvairovės poveikį Lietuvai;

5.6. dalyvauti visuomenės ir švietimo kaitos procesuose naudojant socialinių, gamtos mokslų, naujų technologijų pasiekimus ir atliepti modernėjančios visuomenės iššūkius;

5.7. vertinti namų aplinkos vaidmenį ir šeimos vertybių skirtumus bendraujant su mokiniais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais);

5.8. mokyti mokinius vadovaujantis bendražmogiškomis vertybėmis.

III. MOKYTOJO PROFESINĖS KOMPETENCIJOS

6. Mokytojo profesinės kompetencijos:

6.1. informacinių technologijų naudojimo;

6.2. ugdymo(si) aplinkų kūrimo;

6.3. dalyko turinio planavimo ir tobulinimo;

6.4. mokymo(si) proceso valdymo;

6.5. mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo;

6.6. mokinių motyvavimo ir paramos jiems;

6.7. mokinio pažinimo ir jo pažangos pripažinimo;

6.8. profesinio tobulėjimo.

7. Informacinių technologijų naudojimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

7.1. naudoti kompiuterio techninę ir programinę įrangą, pagrindines interneto paslaugas mokymo(si) procese, rengiant tekstinę ir vaizdinę informaciją;

7.2. ugdyti mokinių informacinę kultūrą sistemingai plėtojant jų kompiuterinį raštingumą, laikantis etinių ir higieninių darbo su kompiuteriu reikalavimų.

8. Ugdymo(si) aplinkų kūrimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

8.1. kurti saugią, mokinio emocinį, socialinį, intelektualinį, dvasinį vystymąsi palaikančią ugdymo(si) aplinką;

8.2. saugiai ir veiksmingai pritaikyti fizinę erdvę, naudoti informacijos ir komunikacijos technologijas, įrankius ir priemones;

8.3. kurti toleranciją ir bendradarbiavimą skatinančią aplinką, kurioje mokinys turi galimybę rodyti iniciatyvą, veikti savarankiškai ir atrasti bendraminčių;

8.4. kurti pokyčiams palankią ugdymo(si) aplinką, kurioje mokinys jaučiasi saugus ir pasitikintis savimi bei kitais.

9. Dalyko turinio planavimo ir tobulinimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

9.1. parengti mokymo programą, teminį planą remiantis ugdymą reglamentuojančiais dokumentais;

9.2. formuluoti mokymo(si) tikslus bei uždavinius;

9.3. atrinkti mokymo (si) metodus, tinkamus mokymo (si) tikslams pasiekti;

9.4. parengti mokiniams įdomią ir patrauklią mokymo(si) medžiagą;

9.5. numatyti išteklius, būtinus mokymo(si) tikslams pasiekti.

10. Mokymo(si) proceso valdymo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

10.1. siekti pusiausvyros tarp žinių perteikimo ir konsultavimo, vadovavimo ir lyderiavimo, stebėsenos ir priežiūros;

10.2. taikyti įvairias psichosocialines ir edukacines intervencijas, padedančias valdyti konfliktus ir priimti sprendimus;

10.3. tikslingai taikyti šiuolaikines ugdymo(si) technologijas ir mokymo(si) metodus;

10.4. prieinamai ir suprantamai mokiniui perteikti ugdymui(si) reikalingą informaciją;

10.5. naudoti įvairias ugdymo strategijas, plėtojančias mokinių kritinį mąstymą, problemų sprendimą ir kūrybiškumą;

10.6. dalyvauti kuriant ir įgyvendinant integruotų specialiųjų poreikių mokinių ugdymo(si) programas.

11. Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

11.1. derinti kiekybinę ir kokybinę, formalią ir neformalią mokinių pasiekimų vertinimo strategijas užtikrinant intelektualinį, socialinį ir fizinį mokinių vystymąsi;

11.2. vertinti mokinių pasiekimus pagal vienodus vertinimo kriterijus;

11.3. pasirinkti mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo tipus, būdus ir metodus plėtojant mokinių mokymosi pajėgumus;

11.4. vertinti mokinių socialinę pažangą.

12. Mokinių motyvavimo ir paramos jiems kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

12.1. ugdyti mokinių gebėjimą įsivertinti ir pasitikėti savimi;

12.2. sukurti aplinką, padedančią mokiniui patirti pažinimo džiaugsmą;

12.3. sudominti mokinius mokomuoju dalyku;

12.4. padėti mokiniams spręsti mokymosi problemas.

13. Mokinio pažinimo ir jo pripažinimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

13.1. vertinti mokinio vystymąsi, pažintines galias ir veiklą vadovaujantis psichologijos teorijomis;

13.2. empatiškai identifikuoti mokinio emocinius sunkumus ir ypatingą nerimą;

13.3. atpažinti specialiuosius mokinių poreikius suteikiant papildomą pagalbą;

13.4. atpažinti skirtingą mokinių požiūrį į mokymąsi kuriant mokymosi galimybes;

13.5. identifikuoti išimtinius atvejus, keliančius grėsmę vaiko sveikatai ir psichosocialinei raidai;

13.6. pripažinti mokinio individualumą kaip vertybę, laiduojančią mokymosi pažangą.

14. Profesinio tobulėjimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

14.1. objektyviai vertinti savo galias profesinėje veikloje išlaikant savigarbą ir pasitikint savimi;

14.2. projektuoti karjerą: planuoti, sistemingai tobulinti savo profesinę veiklą.

IV. MOKYTOJO BENDROSIOS KOMPETENCIJOS

15. Mokytojo bendrosios kompetencijos:

15.1. komunikacinė ir informacijos valdymo;

15.2. bendravimo ir bendradarbiavimo;

15.3. tiriamosios veiklos;

15.4. reflektavimo ir mokymosi mokytis;

15.5. organizacijos tobulinimo bei pokyčių valdymo.

16. Komunikacinę ir informacijos valdymo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

16.1. taisyklingai vartoti kalbą realioje ir/ar virtualioje profesinėje aplinkoje;

16.2. bendrauti užsienio kalba(-omis);

16.3. naudoti verbalinius ir neverbalinius komunikavimo būdus skatinant mokinių bendravimą ir bendradarbiavimą;

16.4. konceptualiai ir vaizdžiai išreikšti savo idėjas bei interpretuoti mintis, faktus ir jausmus skirtinguose profesinės veiklos kontekstuose naudojant komunikacijos priemones;

16.5. atlikti ugdymui aktualios informacijos paiešką: žinoti, atrinkti ir naudoti adekvačias duomenų bazes.

17. Bendravimo ir bendradarbiavimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

17.1. bendrauti ir bendradarbiauti su įvairiais skirtingų kultūrų asmenimis darbo srityje ir socialinėje aplinkoje bei gebėti spręsti konfliktus;

17.2. skatinti aktyvų mokinių bendravimą ir bendradarbiavimą klasėje;

17.3. bendradarbiauti su kolegomis, pagalbiniu personalu, profesinio orientavimo ir kitais specialistais, kuriant ugdymo(si) prielaidas ir vertinant mokymosi pasiekimus;

17.4. bendrauti su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) pripažįstant jų vaidmenį, teises ir atsakomybę sudarant ugdymo(si) sąlygas;

17.5. bendradarbiauti su pagalbą vaikui ir šeimai teikiančiomis organizacijomis.

18. Tiriamosios veiklos kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

18.1. pasirinkti adekvačią tyrimo strategiją, struktūrą ir metodus projektuojant tyrimą;

18.2. organizuoti profesinės veiklos tyrimą.

19. Reflektavimo ir mokymosi mokytis kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

19.1. organizuoti savo mokymąsi individualiai ir grupėje;

19.2. įvertinti profesinės praktikos privalumus ir trūkumus numatant profesinio tobulėjimo perspektyvas;

19.3. nuolat tikslingai atnaujinti žinias ir lavinti įgūdžius.

20. Organizacijos tobulinimo bei pokyčių valdymo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

20.1. produktyviai dalyvauti mokyklos savivaldos institucijų veikloje ir adekvačiai vertinti problemiškas situacijas mokykloje;

20.2. vadovautis mokyklos kaitą reglamentuojančiais dokumentais;

20.3. dalyvauti projektų veikloje.

_____